

† TIMOTEI

Din mila lui Dumnezeu Arhiepiscop al Eparhiei Aradului

Iubitului cler, cinului monahal și dreptcredincioșilor creștini, binecuvântare, bucurie și pace de la Dumnezeu Tatăl și de la Domnul nostru Iisus Hristos, în Duhul Sfânt

Hristos a înviat!

Cinstiți credincioși și credincioase,

Poposind înaintea porților sfințelor biserici, după ce au primit de la altarele acestora lumina Sfintei Învieri în cântare de laudă cerească și armonie pământescă și făcând în procesiune solemnă amintirea alergării mironosițelor la mormântul Mântuitorului spre a împlini ritualul Legii Vechi legat de sfârșitul vieții trecătoare în schimbul dobândirii celei veșnice, credincioșii ca început al acestor zile sărbătorești au luat aminte spre înălțare sufletească la cuvintele Evangheliei, ce sunt reluate în unitatea pe care o mărturisesc toți, prin rostire și cântare, ca adevărate biruințe asupra răului și a morții.

Mulțime de cântări bisericești, începând cu cea îndeobște cunoscută, adică „Hristos a înviat”, răsună pretutindeni ca totdeauna vădind marea biruință a Fiului Cel Unul-Născut al lui Dumnezeu făcut Fiul Omului în sfântă unire ipostatică spre mântuirea întregii omeniri.

Una dintre aceste cântări și care ilustrează Evanghelia citită la slujba Învierii sună așa: „Propovăduirea Învierii cea luminată înțelegând-o de la înger uce-nițele Domnului și lepădând osândirea cea strămoșească, Apostolilor laudându-se au zis: Jefuitu-s-a moartea, sculatu-S-a Hristos Dumnezeu, dăruind lumii mare milă”. Binevestirea minunatului fapt în lume și-a făcut începutul răspândirii. Multe sunt și arătările Mântuitorului după Învierea Sa pe care le relatează mai ales Sfintele Evanghelii, dar și celelalte scrieri ale Legii Noi.

În toate Duminicile anului bisericesc, socotite drept zile ale Învierii, se citesc pe rând la slujba Utreniei cele unsprezece pericope evanghelice ale arătării Domnului, adică după numărul Sfinților Apostoli care au rămas ca martori ai marelui eveniment, spre răspândirea religiei creștine în lume, după căderea celui de-al doisprezecelea ucenic, al cărui loc a fost luat, de altfel, de altul, prin alegerea sorților, astfel încât numărul lor a rămas neschimbat, ca simbol pentru cele douăsprezece seminții ale lui Israel, prefigurând toate neamurile, după cum zice Domnul Însuși: „Îmi veți fi Mie martori în Ierusalim și în toată Iudeea și în Samaria și până la marginile pământului”. Profetic,

psalmistul zice: „În tot pământul a ieșit vestirea lor, și la marginile lumii cuvintele lor”.

Fără a stăruii asupra relatărilor biblice sau tâlcuirilor patristice, este cu cale a pune în lumină un amănunt pe care Sfântul Ioan Evanghelistul, ucenicul iubit al Mântuitorului îl dă, împreună cu ucenicii săi, în cel din urmă capitol al scrierii sale de temelie și care se referă la un număr nesfârșit de arătări ale Învățătorului, cititorii înțelegând poate faptul ca reprezentativ pentru toți următorii cuvintelor sfinților apostoli.

De urmărit însă detaliul amintit mai ales prin tâlmăcirea unuia dintre marii părinți ai Bisericii, Sfântul Chiril al Alexandriei, precum și în prelucrarea sau aprofundarea aspectelor însemnate de către părintele Dumitru Stăniloae.

Iubiți frați și surori în Hristos Domnul,

În mare spus, faptul Învierii este cel constatat, dar nu descris în modul desfășurării. Arătările Domnului Iisus Hristos Cel înviat sunt de mare importanță, iar numărul lor determinant pentru înțelegerea minunii în viața spirituală a credincioșilor. Fiecare arătare poate constitui un capitol sau o carte de învățătură, de dogmă și trăire, privind Persoana Mântuitorului și lucrarea Sa de răscumpărare a omului din robia păcatului și a morții, pentru redobândirea stării celei dintru început.

Ca exemplificare, chiar din capitolul de referință reiese că: „și alte multe minuni a făcut Iisus înaintea ucenicilor Săi, care nu sunt scrise în a cartea aceasta. Iar acestea s-au scris ca să credeți că Iisus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, și, crezând, să aveți viață în numele Lui”.

Comentariul în continuare spune: „Ioan rezumă într-un fel scrierea sa, arătând ascultătorilor scopul propovăduirii evanghelice. S-au scris acestea, zice el, ca să credeți și, crezând, să aveți viața veșnică.

Multe sunt, zice, semnele și faptele Mântuitorului nostru și nu le restrânge numai la cele cunoscute și relatate de el, ci lasă și altor ucenici puțința de a înfățișa ceea ce s-a păstrat în memoria lor. Căci nu s-au scris, zice, toate în Cartea aceasta, ci s-au scris numai cele crezute de mine ca fiind cele mai bune pentru a convinge pe ascultători că „Iisus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu”...

Cugetând la înțelesul Întrupării și cercetând după puțință această taină excepțională și mai presus de minte, gândim pe Cuvântul ca fiind una cu trupul Lui, dar neprefăcut în trup (căci nu o spunem aceasta pentru că firea Cuvântului e neprefăcută și neschimbată și nu admite nici umbră de schimbare). Ci credem, după Sfânta și de Dumnezeu insuflata Scriptură, că Unul este Iisus și Hristos și Fiul, înțeles din templul dumnezeiesc, rămas întreg în hotarul umanității, și din Cuvântul cel viu.

Acest lucru îl poți vedea existând ca adevărat în firea noastră, ca oameni. Căci suntem un singur om alcătuit din suflet și trup, trupul și sufletul fiind aparte, potrivit rațiunii fiecăruia, dar concurgând la formarea unei singure ființe, nesuportând să fie despărțite după unirea dintre ele.” În aprofundarea celor spuse se adaugă: „alți părinți de după aceea au precizat că este o deosebire între unirea sufletului cu trupul în om și unirea dumnezeirii cu firea omenească în Hristos. Prima se conformează unei legi generale a speciei umane, a doua s-a săvârșit numai în Persoana lui Hristos, prin voia lui Dumnezeu – Cuvântul.”

Iar într-o mai cuprinzătoare afirmație se spun următoarele: „Toată Evanghelia Sfântului Ioan prezintă pe Iisus Domnul afirmând că El este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu. Acest scop este subliniat și aici de sfântul Evanghelist Ioan... Prin afirmarea că e Hristosul, Domnul urmărea, dincolo de respingerea contestației adversarilor de atunci să convingă pe toți oamenii de această identitate a Lui. Căci numai crezând că El este Hristosul, adică Fiul lui Dumnezeu, vor avea ei viață veșnică. Pentru că, numai dacă Însuși Fiul lui Dumnezeu S-a făcut Om pentru vecie, vor avea viața de veci cei ce se vor uni cu El prin credință...”

Într-un alt comentariu, același părinte bisericesc menționează că: „De aceea proslăvim noi pe Cuvântul lui Dumnezeu Cel ce S-a întrupat pentru noi, Cel ce de bună voie a pățimit cu trupul Său și a înviat din morți, și Cel ce a nimicit stricăciunea putreziciunii, pe Acela Care S-a înălțat și care după aceasta va veni cu slavă multă ca să judece viii și morții, și să hărăzească răsplată fiecăruia după faptele Sale.” În același sens și marele teolog român citat învață: „Dacă n-ar păstra Domnul în El starea de jertfă, cum am putea să ne însușim noi puterea unei vieți în duh de jertfă și de dăruire?

De aceea, împărtășindu-ne de Trupul și de Sângele Lui jertfite și curate, ne împărtășim și de puterea pentru o viață pământească în curăție, dar și de arvuna Învierii și a vieții de veci, tocmai prin faptul că ne ridicăm viața pământească la starea de jertfire și de dăruire, străbătută de puterea jertfei lui Hristos.” Întregirea celor dinainte o constituie încheierea Sfintei Evanghelii, ca și a comentariului ioanic.

Adică textul biblic: „Dar sunt și alte multe lucruri pe care le-a făcut Iisus și care, dacă s-ar fi scris cu de-amănuntul, cred că lumea aceasta n-ar cuprinde cărțile ce s-ar fi scris.”

Iar acesta cu următorul comentariu: ”E foarte mare, zice Apostolul, mulțimea minunilor dumnezeiești și șirul faptelor Lui este nenumărat. Acestea au fost luate dintre zecile de mii, ca să fie spre folos deplin ascultătorilor. De aceea, cel iubitor să asculte și să învețe cele bune și să nu învinuiască pe scriitorul cărții chiar dacă n-a amintit și de celelalte.

Căci, dacă s-ar fi scris cele săvârșite cu de-amănuntul, neomițându-se nici una, mulțimea cărților n-ar fi putut încăpea în lumea întreagă. Dar considerăm că și așa Cuvântul a fost făcut cunoscut din plin. Oricine poate să constate că puterea Mântuitorului nostru a săvârșit mii de minuni.

Dar scriitorii Evangheliilor au consemnat pe cele mai strălucitoare dintre cele săvârșite pentru ca, prin ele, ascultătorii să fie asigurați în credința neslăbită și să primească învățătura morală și dogmatică, pentru ca, strălucind prin credința dreaptă și prin faptele evlaviei să ajungă în cetatea de sus și, uniți cu Biserica celor întâi-născuți, să între în Împărăția cerurilor, în Hristos, prin Care și în Care și cu Care să fie slava lui Dumnezeu-Tatăl, împreună cu Sfântul Duh în vecii vecilor. Amin.”

Dreptmăritori creștini și creștine,

Se cuvine a pune și încheierea acestor rânduri cu trimiteri la ce s-a scris de către martorii Învierii Domnului în legătura Anului omagial al educației religioase a tineretului creștin ortodox și a anului comemorativ al Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul și al tipografilor bisericești.

Iar aceasta, având în vedere îndrumările Sfântului Sinod, în frunte cu Preafericitul Părinte Patriarh Daniel și faptul că, tineretul reprezintă primăvara vieții cu minunatele perspective pentru tot ceea ce înseamnă împlinire. Ori, Sfintele Paști în acest an se sărbătoresc tocmai în această lună a primăverii, înnoirii și înfloririi, numită în popor și „Florar” și chiar în ziua cea dintâi grăitoare pentru șirul celorlalte în ceea ce privește strădania spre propășire personală și colectivă ce îndatorează Biserica, întocmai ca și pe toate instituțiile fundamentale ale societății, de-a avea grija deosebită a generației careia îi aparține viitorul țării, ca și al lumii.

În pragul unui Sfânt și Mare Sinod, Ortodoxia pune în lumina Sfintei Scripturi și a Sfintei Tradiții, a întregului lăsamânt dumnezeiesc, cele ce trebuiesc urmate de slujitorii bisericești și ai școlii pentru pruncii și tinerii de pretutindeni. Pe lângă îndatoririle legate de instrucție și educație pentru deprinderea a ceea ce înseamnă știință și cultură se presupun și cele privitoare la asigurarea asistenței medicale și sociale în vederea desfășurării unei vieți trupești și sufletești sănătoase.

Îndeosebi consolidarea vieții familiale și cultivarea dragostei de școală și învățătură, a noii generații, îndepărtând încercările neprielnice acestora, trebuie să constituie luarea aminte a tuturor creștinilor, nelipsind deci contribuția bisericească la înfrumusețarea simțământului religios.

Cartea folositoare rămâne o călăuză dintre cele mai de seamă, având o dedicație tainică pe numele fiecărui cititor. În această privință stă pilduitoare viața și activitatea Sfântului Mitropolit pomenit împreună cu ucenicii din

vremea sa și cea următoare. Tiparnițele bisericești, cu scrierile date la lumină, în toate vremurile, reprezintă adevărate focare de luminare a minții și inimii ce înseninează viața oamenilor.

În acest context Sfântul Ierarh Antim se exprimă astfel: „Biserica încă are o carte care a luat-o de la Hristos, după a cărei învățătură sunt să se întrebe toți câți se laudă a fi creștini, următori lui Hristos și fii adevărați ai sfintei biserici. Și oare ce carte socotiți să fie aceasta?

Este aceea ce stă înlăuntru, în sfântul jertfelnic, pe sfântul prestol, căreia ne închinăm cu toții și o credem; adică este sfânta și dumnezeiasca Evanghelie.”[1] Și reamintind că, însăși numirea Cărții poartă gândul la împărtășirea unei bunevestiri, avem încredințarea revărsării darurilor cerești de praznic, peste toate bunele doriri de împlinit pentru toți spre mulțumirea de obște și slava lui Dumnezeu, Tatăl și Fiul și Sfântul Duh. Amin.

Al vostru al tuturor, de tot binele doritor și către Domnul cu stăruință rugător,

† TIMOTEI,
Arhiepiscop al Aradului